

Vážené dámy, vážení pánové,

právě před dvaceti lety, v roce 1995, začala nová etapa státních cen — udílených znovu za literaturu a za překladatelské dílo, nikoli za loajalitu režimu a poplatnost jeho ideologii. Bylo tak navázáno na dlouhou tradici založenou už v roce 1920 a přerванou po únoru 1948. Právě z toho důvodu je letošní ročník státních cen i cen Ministerstva kultury do jisté míry výjimečný a vybízí k ohlédnutí. Jedním z takových ohlédnutí je publikace, která sleduje nejen ty, kdo v běhu roků cenu obdrželi, ale i diskuze a polemiky, které kolem nich i kolem samotné ceny zazněly. Je to poučné čtení. Bez historie by nebylo přítomnosti — letošních oceněných: Pavla Šruta, Hanuše Karlacha, Jaroslava Vostrého, Ivany Loudové, Ludvíka Hlaváčka, Otakara Kuči. Jim patří má upřímná gratulace, vám pak přání výjimečného kulturního zážitku.

Mgr. Daniel Herman
ministr kultury



Státní cena za literaturu

Pavel Šrut

za dosavadní dílo

Narodil se 3. dubna 1940 v Praze. Vystudoval anglistiku a hispanistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V letech 1968–1971 redaktor nakladatelství Naše vojsko, 1971–1997 ve svobodném povolání, 1997–2003 zaměstnanec Českého rozhlasu Vltava. Vydal básnické sbírky Noc plná křídel (1964), Přehlásky (1967), Červotočivé světlo (1969), Malá domů (1989), Přestupný duben (1989), Zlá milá (1997), Brožované básně (2000), Papírové polobotky (2001) a Nejkrásnější bývají na útěku (2009); sbírky písňových textů Kolej Yesterday (1990) a Už ráno začal večírek (2010); soubor fejetonů Konzul v afrikánech (1998). Je podepsaný pod řadou knižních překladů zejména z anglického jazyka (A. Carterová, L. Cohen, R. Graves, D. H. Lawrence, S. Rushdie, D. Thomas, J. Updike ad.) stejně jako knih básní a prózy pro děti a mládež, mj. trilogie Lichožrouti (2008), Lichožrouti se vrací (2010) a Lichožrouti navždy (2013). Spolupracuje s televizí (Bob a Bobek, O Kanafáskovi, Nešťastné narozeniny Péti Fotky aj.) a s rozhlasem (Ostrov, kde rostou housle). Je laureátem cen Jaroslava Seiferta (2000), Magnesia Litera (2009) a Karla Čapka (2012).

Cena se uděluje od roku 1995 v návaznosti na tradici první republiky (ustavena 1920). Je určena k ohodnocení buď významného původního díla české literatury, nebo dosavadní literární tvorby. Státní cena za literaturu se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

1995 Ivan Diviš
1996 Emil Juliš
1997 Milan Jankovič
1998 Vladimír Macura
1999 Josef Škvorecký
2000 Karel Šiktanc
2001 Věroslav Mertl
2002 Květa Legátová
2003 Petr Kabeš
2004 Pavel Brycz
2005 Edgar Dutka
2006 Vladimír Körner
2007 Milan Kundera
2008 Ludvík Vaculík
2009 Zdeněk Rotrekl
2010 Antonín Bajaja
2011 Daniela Hodrová
2012 Ivan Wernisch
2013 Petr Hruška
2014 Patrik Ouředník

Státní cena za překladatelské dílo

Hanuš Karlach

za dosavadní dílo

Narodil se 29. srpna 1939 v Praze. Vystudoval germanistiku, anglistiku a rusistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (1958–1965). V letech 1966–1976 interní lektor a redaktor nakladatelství Odeon, 1976–1988 interní lektor a redaktor nakladatelství Mladá fronta, 1991–1995 tajemník Českého centra Mezinárodního PEN klubu, 1994–1996 rada odboru kultury na Ministerstvu zahraničních věcí, 1996–2000 ředitel obecně prospěšné společnosti Corona. Od roku 2000 je překladatelem a literárním historikem ve svobodném povolání. Překládá z němčiny, angličtiny a ruštiny. Do češtiny převedl mj. díla Gottfrieda Benna, E. T. A. Hoffmanna, Jeana Paula, Thomase Manna, Roberta Menasseho, Ludwiga Tiecka, Friedricha Torberga, Martina Walsera, Franze Werfela, a především Güntera Grasse: Potkanka (1992), Žabí lamento (1996), Širé pole (1998) a Mé století (1999).

Cena se uděluje od roku 1995 v návaznosti na tradici první republiky (ustavena 1920).

Je určena k ohodnocení buď významného literárního překladu z cizího jazyka do češtiny, nebo za dosavadní činnost v oblasti překladu literárních děl. Státní cena za literaturu se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 1995 Josef Hiršal
- 1996 Ludvík Kundera
- 1997 Luba a Rudolf Pellarovi
- 1998 Jindřich Pokorný
- 1999 Lumír Čivrný
- 2000 Anna Valentová
- 2001 Jan Vladislav
- 2002 Jiří Pelán
- 2003 Dušan Karpatský
- 2004 Dušan Zbavítel
- 2005 Pavla Lidmilová
- 2006 František Fröhlich
- 2007 Antonín Přidal
- 2008 Jiří Stromšík
- 2009 Miroslav Jindra
- 2010 Oldřich Král
- 2011 Martin Hilský
- 2012 Vladimír Mikeš
- 2013 Vratislav J. Slezák
- 2014 Jiří Pechar

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla

Jaroslav Vostrý

za celoživotní přínos k rozvoji divadelního umění, metodiky a teorie, zejména s přihlédnutím k působení v Činoherním klubu ve druhé polovině šedesátých let a k pedagogické a vědecké činnosti na pražské Divadelní fakultě Akademie múzických umění

Narozen 24. ledna 1931 v Turnově. Dramatik, divadelní teoretik, historik, režisér, dramaturg, publicista a kritik, divadelní organizátor a pedagog. V letech 1952–1958 vystudoval divadelní vědu a dramaturgii na pražské DAMU. Působil postupně jako (šéf)redaktor časopisu Divadlo (od 1956), pedagog na DAMU (od 1963), umělecký vedoucí Činoherního klubu (od 1965). S nástupem normalizace byl nucen místa opustit, spolupracoval jako autor i režisér s labskoústeckým Činoherním studiem, kladenským Divadlem Jaroslava Průchy a pardubickým Východočeským divadlem. Od roku 1987 působí na FAMU (1992 jmenován profesorem), v letech 1990–1993 ředitel Činoherního klubu, 1993–1995 rektor AMU; v roce 1995 založil a vedl katedru teorie a kritiky DAMU, od roku 1996 ředitel Ústavu dramatické a scénické tvorby DAMU. Autor řady odborných prací, mj. O hercích a herectví (2014), Scénování v době všeobecné scénovanosti (2012),

Scénologie dramatu (2010), Obraz a příběh (2008), Režie je umění (2001), O hercích a herectví (1998), Zdeněk Štěpánek (1997), Činoherní klub 1965–1972 (1996), Petr Čepek (1996), Drama a dnešek (1990).

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počínů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti divadla. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

*2003 David Radok
2004 Otomar Krejča
2005 Jiří Suchý
2006 Ladislav Smoček
2007 Jan Antonín Pitínský
2008 Jan Borna
2009 Ivan Vyskočil
2010 Karel Kraus
2011 Jiří Kylián
2012 Pavel Šmok
2013 Ctibor Turba
2014 Adolf Scherl*

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Ivana Loudová

za kompoziční mistrovství, reprezentaci české hudby
v zahraničí a výchovu mladé skladatelské generace

Narozena 8. března 1941 v Chlumci nad Cidlinou. Hudební skladatelka, pedagožka. Absolvovala skladbu na Pražské konzervatoři (1961, Miloslav Kabeláč) a jako vůbec první žena též na Hudební a taneční fakultě AMU (1966, Emil Hlobil; 1972, M. Kabeláč). Vzdělání završila studijním pobytem v Paříži u Oliviera Messiaena a Andrého Joliveta (1971). Po ukončení studií ve svobodném povolání, spolupracovala s rozhlasem, divadlem, filmem. Od roku 1992 pedagožka na AMU, v roce 2006 jmenována profesorkou skladby. Je autorkou řady orchestrálních, komorních i vokálních skladeb. V roce 1998 vyšla tiskem její publikace Moderní notace a její interpretace. O svém učiteli Messiaenovi napsala v časopise Harmonie (12/2008): „Exotičtí ptáci byli první skladbou, kterou jsem od Messiaena slyšela. Nejprve z rádia a pak živě při Messiaenově první návštěvě Prahy (v roce 1965). Široké spektrum barev a rytmů — to byl úplně nový svět. Když se

mi na podzim 1968 podařilo přes CKM dostat poprvé do Paříže a navštívit Sainte Trinité, kde Messiaen fantastickým způsobem improvizoval, bylo rozhodnuto: „U tohoto Mistra bych chtěla studovat!“

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti hudby. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

2003 Marek Kopelent
2004 Ivan Moravec
2005 Richard Novák
2006 Svatopluk Havelka
2007 Jiří Kout
2008 Zdeněk Šesták
2009 Milan Slavický
2010 Ilja Hurník
2011 Lubomír Dorůžka
2012 Zuzana Růžičková
2013 Jiří Černý
2014 Miloš Štědroň

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění

Ludvík Hlaváček

za dlouhodobé neochvějně občanské postoje,
soustředěnou teoretickou a kurátorskou činnost
a stále aktuální podnětné působení na české
i mezinárodní scéně současného výtvarného umění

Narozen 2. března 1940 v Praze. Historik umění, kurátor, pedagog, kritik a publicista. Vystudoval dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (1961–1966). Pracoval v Pražském středisku státní památkové péče (1965–1970), v Ústavu dějin umění ČSAV (1971–1977), manuálně (1977–1989), jako vedoucí oddělení teorie Ústavu dějin umění ČSAV a zástupce šéfredaktora časopisu Výtvarné umění (1989–1992), ředitel Sorosova centra pro současné umění Praha (1992–1999). V současné době ředitel Nadace pro současné umění Praha a pedagog na labskoústecké Univerzitě J. E. Purkyně. Publikuje v časopisech Ateliér, Art & Antique, Fotograf aj. Svými studiiemi přispěl do publikací Mezi první a druhou moderností 1985–2012 (2011), Obraz, komunikace, styl, funkce, koncept (2008), Antonín Střížek (2001), Martin Mainer (1999), Orbis Fictus (1995) ad. Účastnil se řady mezinárodních

konferencí a symposií, spolupracoval se zahraničními institucemi a napomáhal účasti českých umělců na výstavách v zahraničí.

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti výtvarného umění. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

*2003 Jitka Válová
2004 Václav Boštík
2005 Adriena Šimotová
2006 Dalibor Chatrný
2007 Karel Malich
2008 Jan Kaplický
2009 Vladimír Kopecký
2010 František Skála, ml.
2011 Leoš Válka
2012 Petr Wittlich
2013 Milan Grygar
2014 Stanislav Kolíbal*

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury

Otakar Kuča

za celoživotní jedinečné dílo v krajinářské architektuře a citlivou kontextuální kultivaci veřejného prostoru

Narozen 13. října 1927 v Ostravě. Architekt, designér, urbanista, krajinář, pedagog. Absolvoval Fakultu architektury ČVUT v Praze (1947–1953), kde byl v roce 1965 jmenován kandidátem technických věd pro obor krajinářská architektura. Pracoval ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury v Praze (1957–1965), působil na Technické univerzitě v Berlíně (1968–1973) a v pražském Státním ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (1973–1992). Od roku 1992 na volné noze. Vyučoval na AVU, UMPRUM a ČVUT. „Otakar Kuča patří k předním osobnostem české krajinářské, parkové a zahradní architektury. Teoreticky byl činný především v 60. letech, později se více zaměřoval na praxi obnovy historických zahrad a parků, projektoval ale také nové parky, sady a veřejná prostranství. Pozoruhodná je především

architektova celoživotní snaha kultivovat, chránit a harmonizovat přírodní a kulturní prostředí,“ napsal o něm Jan Dostálík na stránce archiweb.cz.

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti architektury. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2009 Eva Jiřičná*
- 2010 Alena Šrámková*
- 2011 Miroslav Masák*
- 2012 Emil Přikryl*
- 2013 Rostislav Švácha*
- 2014 Ladislav Lábus*

Pavel Šrut

Hanuš Karlach



Jaroslav Vostrý

Ivana Loudová



Ludvík Hlaváček

Otakar Kuča



Poroty

Státní cena za literaturu

Viktor Debnár, *Literární sekce Institutu umění/Divadelního ústavu*; Christina Frankenberg, *bohemistka, České centrum Berlín*; Erik Gilk, *bohemista, Filozofická fakulta Univerzity Palackého*; Ivo Harák, *bohemista, Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně*; Julia Rózewicz, *bohemistka, překladatelka, nakladatelství Afera*; Viktor Šlajchrt, *kritik, esejista, spisovatel*; Filip Tomáš, *bohemista, nakladatelství Akropolis*

Státní cena za překladatelské dílo

Helena Březinová, *skandinavistka, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy*; Alice Flemrová, *italianistka, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy*; Zuzana Li, *sinoložka, překladatelka*; Radek Malý, *germanista, překladatel, spisovatel*; Jiří Našinec, *romanista, překladatel*; Vladimír Piskoř, *ugrofinista, překladatel*; Richard Podaný, *anglista, překladatel*

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla

Jaroslav Blecha, *historik loutkového divadla, Moravské zemské muzeum, Sdružení profesionálních loutkářů*; Zbyněk Srba, *děkan Divadelní fakulty JAMU*; Jan Burian, *ředitel Národního divadla, pedagog DAMU,*

člen výboru Asociace profesionálních divadel; Josef Herman, *šéfredaktor Divadelních novin, divadelní kritik, předseda Jednoty hudebního divadla*; Jakub Korčák, *režisér, pedagog DAMU*; Vladimír Mikulka, *divadelní kritik*; Martina Musilová, *katedra divadelních studií Masarykovy univerzity*; Jana Návrátová, *taneční kritička a publicistka, předsedkyně Vize tance*; Luděk Nešleha, *herec, Herecká asociace*; Jitka Pavlišová, *katedra divadelních a filmových studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého*; Linda Svidrů, *sólistka baletu a baletní mistr Jihočeského divadla, Taneční sdružení ČR*; Eva Šormová, *divadelní historička, Institut umění/Divadelní ústav*; Nina Vangeli, *divadelní a taneční historička a teoretička*

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Václav Kapsa, *kabinet hudební historie Etnologického ústavu AV ČR*; Marek Kepřt, *klavírista, skladatel, pedagog, katedra muzikologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého*; Matěj Kratochvíl, *Etnologický ústav AV ČR, zástupce šéfredaktora His Voice*; Olga Mojžíšová, *kurátorka, vedoucí Muzea Bedřicha Smetany*; Aleš Opekar, *hudební dramaturg Českého rozhlasu Vltava, Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity*; Zuzana Petrášková, *hudební oddělení Národní knihovny ČR*; Jiří Zahradka, *muzikolog, oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea*; Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění

Štěpánka Bielešzová, *historička umění, kurátorka sbírky fotografie, Muzeum umění Olomouc;*
Marcel Fišer, *historik umění a kurátor, ředitel Galerie výtvarného umění v Chebu;* Michal Koleček, *kurátor, proděkan pro rozvoj Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně;* František Kowolowski, *kurátor, vedoucí ateliéru malby 2 na Fakultě umění Ostravské univerzity;* Pavlína Morganová, *historička umění a kurátorka, vedoucí Vědecko-výzkumného pracoviště pro dějiny umění AVU;* Helena Musilová, *historička umění a kurátorka, Muzeum Kampa;* Božena Vachudová, *historička umění a kurátorka, Galerie umění Karlovy Vary*

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury

Rostislav Koryčánek, *kurátor, Moravská galerie;*
Dan Merta, *kurátor, Galerie Jaroslava Fragnera;*
Zuzana Morávková, *šéfredaktorka časopisu ERA21;*
Ivan Plicka, *architekt, předseda České komory architektů;* Marcela Steinbachová, *architektka, předsedkyně spolku Kruh;* Tomáš Šenberger, *architekt, proděkan pro výstavbu a investiční činnost, Fakulta stavební ČVUT v Praze;*
Jan Wollner, *historik umění, Vysoká škola uměleckoprůmyslová*



Publikace vychází u příležitosti předávání
státních cen a cen Ministerstva kultury
pro rok 2015

Medailony laureátů napsal
a k vydání připravil Radim Kopáč
Pro Ministerstvo kultury České republiky
(www.mkcr.cz) vydalo
nakladatelství Větrné mlýny
(www.vetrnemlyny.cz)

Fotografie Ladislav Cmíral, ČTK
Grafická úprava Kateřina Wewiorová
Tisk Arch

Náklad 500 kusů

Počet stran 24

Neprodejné

